

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 26. februarja 2019*

(besedilo, popravljeno s sklepom z dne 10. aprila 2019)

„Evropski sistem centralnih bank – Tožba, ki temelji na kršitvi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke – Sklep nacionalnega organa, s katerim je guvernerju nacionalne centralne banke začasno prepovedano opravljati funkcijo“

V združenih zadevah C-202/18 in C-238/18,

zaradi dveh tožb na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Protokola o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke, vloženi 16. marca in 3. aprila 2018,

Ilmārs Rimšēvičs, ki ga zastopajo S. Vārpiņš, M. Kvēps in I. Pazare, advokāti (C-202/18),

(besedilo, popravljeno s sklepom z dne 10. aprila 2019) **Evropska centralna banka (ECB)**, ki jo zastopajo C. Zilioli, K. Kaiser in C. Kroppenstedt, agenti, skupaj z D. Sarmientom Ramírez-Escuderom, abogado, in V. Čukste-Jurjevo, advokāte (C-238/18),

tožeči stranki,

proti

Republiki Latviji, ki jo zastopata I. Kucina in J. Davidoviča, agentki,

tožena stranka,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, J.-C. Bonichot (poročevalec), predsednik senata, A. Prechal, predsednica senata, M. Vilaras, E. Regan, predsednika senatov, K. Jürimäe, predsednica senata, C. Lycourgos, predsednik senata, A. Rosas, E. Juhász, E. Levits, L. Bay Larsen, D. Šváby, sodniki, in M. Berger, sodnica,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

na podlagi pisnih postopkov in obravnave z dne 25. septembra 2018,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 19. decembra 2018

* Langue de procédure : le letton.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Ilmārs Rimšēvičs, guverner Latvijas Banka (centralna banka Latvije), na eni strani, in Evropska centralna banka (ECB) na podlagi sklepa Sveta te banke, na drugi strani, s tožbama, vložanima na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Protokola o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (v nadaljevanju: Statut ESCB in ECB), izpodbijata sklep z dne 19. februarja 2018, s katerim je Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (komisija za preprečevanje korupcije in boj proti njej, Latvija) (v nadaljevanju: KNAB) I. Rimšēvičsu začasno prepovedala opravljanje funkcije guvernerja centralne banke Latvije (v nadaljevanju: sporni sklep).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 2 Člen 129 PDEU določa:

„1. ESCB upravljata organa odločanja Evropske centralne banke; to sta Svet Evropske centralne banke in Izvršilni odbor.

2. Statut Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke, v nadaljnjem besedilu ‚statut ESCB in ECB‘, je določen v protokolu, ki je priloga k Pogodbama.

[...]“

- 3 Člen 130 PDEU določa:

„Pri izvajanju svojih pooblastil ter opravljanju nalog in dolžnosti po Pogodbah in statutu ESCB in ECB ne smejo niti Evropska centralna banka niti nacionalne centralne banke, pa tudi noben član njihovih organov odločanja zahtevati ali sprejemati navodil od institucij, organov, uradov ali agencij Unije, vlad držav članic ali katerih koli drugih organov. Institucije, organi, uradi ali agencije Unije ter vlade držav članic se obvezujejo, da bodo to načelo spoštovali in ne bodo poskušali vplivati na člane organov odločanja Evropske centralne banke ali nacionalnih centralnih bank pri opravljanju njihovih nalog.“

- 4 Člen 131 PDEU določa:

„Vsaka država članica zagotovi združljivost svoje nacionalne zakonodaje, tudi statuta nacionalne centralne banke, s Pogodbama in statutom ESCB in ECB.“

- 5 Člen 283(1) PDEU določa:

„Svet Evropske centralne banke sestavljajo člani Izvršilnega odbora Evropske centralne banke in guvernerji nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro.“

- 6 Člen 14 Statuta ESCB in ECB, naslovljen „Nacionalne centralne banke“, določa:

„14.1. V skladu s členom 131 Pogodbe o delovanju Evropske unije vsaka država članica zagotovi, da je njena nacionalna zakonodaja, vključno s statutom nacionalne centralne banke, združljiva s Pogodbama in tem statutom.

14.2. V statutih nacionalnih centralnih bank se zlasti določi, da mandat guvernerja nacionalne centralne banke ni krajši od 5 let.

Guverner je lahko razrešen funkcije le, če ne izpolnjuje več pogojev, ki se zahtevajo za opravljanje njegovih dolžnosti, ali če je zagrešil hujšo kršitev. Zadevni guverner ali Svet ECB lahko takšen sklep zaradi kršitve Pogodb ali pravnega pravila o njuni uporabi predloži Sodišču. Tak postopek se mora sprožiti v dveh mesecih od objave sklepa ali njenega uradnega obvestila tožniku, če tega ni bilo, pa od dneva, ko je zanjo izvedel.

14.3. Nacionalne centralne banke so sestavni del ESCB in delujejo v skladu s smernicami in navodili ECB. Svet ECB stori vse potrebno za zagotovitev upoštevanja smernic in navodil ECB ter zahteva, da se mu dajo vse potrebne informacije.

14.4. Nacionalne centralne banke lahko opravljajo tudi funkcije, ki niso navedene v tem statutu, razen če Svet ECB z dvotretjinsko večino oddanih glasov ugotovi, da so te funkcije v nasprotju s cilji in nalogami ESCB. Te funkcije, ki jih nacionalne centralne banke izvajajo na lastno odgovornost in za svoj račun, ne veljajo za sestavni del funkcij ESCB.“

Latvijsko pravo

7 Člen 241(2) Kriminālprocesa likums (zakonik o kazenskem postopku) določa:

„Zoper osumljeno ali obdolženo osebo se kot omejevalni ukrep odredi varnostni ukrep, kadar je verjetno, da bo zadevna oseba še naprej ravnala kaznivo, da bo ovirala potek kazenskega postopka ali delo sodišča oziroma da se bo temu postopku ali sodišču izogibala.“

8 Člen 254 tega zakonika določa:

„1. Prepoved opravljanja določenega dela pomeni, da se osumljencu ali obdolžencu pod pogoji, ki so določeni v sklepu, ki ga izda oseba, odgovorna za postopek, prepove opravljati določeno vrsto poklica v določenem obdobju ali izvrševati funkcije, ki so povezane z določenim delovnim mestom.

2. Sklep o prepovedi opravljanja določenega dela se za namene njegove izvršitve posreduje delodajalcu ali kateremu koli drugemu pristojnemu organu.

3. Sklep iz odstavka 1 tega člena zavezuje vsakega javnega uslužbenca in mora biti izvršen v roku treh delovnih dni od njegovega prejetja. Javni uslužbenec osebi, ki je odgovorna za postopek, sporoči datum začetka izvrševanja tega sklepa.“

9 Člen 389(1) tega zakonika določa:

„Od takrat, ko ima v preiskovalnem postopku oseba pravico do obrambe ali ko je osebi s postopkovnimi ukrepi omejena pravica razpolaganja z njenim premoženjem, mora biti preiskovalni postopek za to osebo končan oziroma morajo vsi varnostni ukrepi in omejitve pravic v zvezi z njenim premoženjem prenehati v tem roku:

[...]

(4) za posebej hudo kaznivo dejanje: dvaindvajset mesecev.“

- 10 Člen 22 Likums par Latvijas Banku (zakon o centralni banki Latvije) z dne 19. maja 1992 (*Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs*, 1992, št. 22/23) določa:

„Guvernerja centralne banke Latvije imenuje parlament na predlog vsaj desetih njegovih članov.

Namestnika guvernerja in člane sveta centralne banke Latvije imenuje parlament na predlog guvernerja centralne banke Latvije.

Mandat guvernerja, namestnika guvernerja in članov sveta centralne banke Latvije traja šest let. V primeru prostovoljnega odstopa člana sveta ali prenehanja funkcij iz drugih razlogov pred iztekom mandata je imenovan nov član sveta centralne banke Latvije za mandat šestih let.

Parlament lahko guvernerja, namestnika guvernerja in člane sveta centralne banke Latvije razreši funkcije pred iztekom mandata iz tretjega odstavka tega člena samo v teh primerih:

1. prostovoljni odstop;
2. hujša kršitev v smislu člena 14.2. [Statuta ESCB in ECB];
3. drugi razlogi za razrešitev funkcije iz člena 14.2. [Statuta ESCB in ECB].

V primeru iz točke 2 četrtega odstavka tega člena lahko parlament odloči, da razreši guvernerja, namestnika guvernerja in člane sveta centralne banke Latvije po pravnomočnosti obsodilne sodbe.

Guverner centralne banke Latvije lahko odločitev parlamenta, da ga razreši funkcije, izpodbija pred sodiščem, ki je določeno v členu 14.2. [Statuta ESCB in ECB]. Namestnik guvernerja ali član sveta centralne banke Latvije lahko odločitev parlamenta, da ga razreši funkcije, izpodbija pred sodiščem, ki je določeno v zakoniku o upravnem postopku.“

- 11 Člen 2(1) in (2) Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums (zakon o komisiji za preprečevanje korupcije in boj proti njej) (*Latvijas Vēstnesis*, 2002, št. 65) določa:

„(1) Komisija je organ neposrednega upravljanja, ki opravlja naloge preprečevanja korupcije in boja proti njej, določene s tem zakonom [...].

(2) Komisija je pod nadzorom sveta ministrov. Svet ministrov izvaja institucionalni nadzor prek predsednika vlade. Nadzor zajema pravico predsednika vlade, da nadzira zakonitost upravnih odločitev, ki jih sprejme vodja komisije, in razglasi ničnost nezakonitih odločitev ter da v primeru nezakonite opustitve ravnanja odredi sprejetje odločitve. Pravica sveta ministrov za izvajanje nadzora se ne nanaša na odločitve, ki jih komisija sprejme pri izvrševanju nalog, navedenih v členih 7, 8, 9 in 9¹ tega zakona.“

- 12 Člen 8(1), točka 2, zakona o komisiji za preprečevanje korupcije in boj proti njej določa:

„Komisija v okviru boja proti korupciji opravlja te naloge:

[...]

- (2) izvaja preiskave in opravlja operativne dejavnosti s ciljem odkrivanja kaznivih dejanj, ki jih storijo osebe, zaposlene v javnih ustanovah, če so ta kazniva dejanja povezana s korupcijo.“

Dejansko stanje

- 13 I. Rimšēvičs je bil s sklepom latvijskega parlamenta z dne 31. oktobra 2013 imenovan na mesto guvernerja centralne banke Latvije za šestletni mandat, ki se je začel 21. decembra 2013, kot datum njegovega izteka pa je bil določen 21. december 2019.
- 14 I. Rimšēvičs je bil 17. februarja 2018 aretiran po tem, ko je KNAB 15. februarja istega leta zoper njega začela predhodno kazensko preiskavo.
- 15 Iz elementov, s katerimi razpolaga Sodišče, je razvidno, da je osumljen, da je leta 2013 kot guverner centralne banke Latvije zahteval in sprejel podkupnino, da bi izvrševal vpliv v korist zasebne latvijske banke.
- 16 KNAB je 19. februarja 2018, ko je bil I. Rimšēvičs izpuščen na prostost, sprejela sporni sklep, s katerim je bilo zanj odrejenih več omejevalnih ukrepov, in sicer prepoved opravljanja funkcije odločanja, nadzora in spremljanja znotraj centralne banke Latvije, zlasti opravljanja funkcije guvernerja te centralne banke, obveznost plačila varščine ter prepoved približevanja nekaterim osebam in zapustitve države brez predhodnega dovoljenja.
- 17 Preiskovalni sodnik pri Rīgas rajona tiesa (okrožno sodišče v Rigi, Latvija) je 27. februarja 2018 zavrnil pravno sredstvo, ki ga je I. Rimšēvičs 23. februarja istega leta vložil zoper dva omejevalna ukrepa, ki ju je naložila KNAB, in sicer zoper prepoved opravljanja funkcij znotraj centralne banke Latvije in zoper prepoved zapustitve države brez dovoljenja.
- 18 Državni tožilec, zadolžen za zadevo, je 28. junija 2018 zoper I. Rimšēviča vložil obtožnico za:
  - prejem podkupnine kot nagrade v obliki podarjenega potovanja;
  - sprejem ponujene podkupnine v znesku 500.000 EUR in
  - sprejem podkupnine v znesku 250.000 EUR.

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

- 19 I. Rimšēvičs s tožbo v zadevi C-202/18 Sodišču predlaga, naj:
  - ugotovi, da je bil z spornim sklepom nezakonito razrešen funkcije guvernerja centralne banke Latvije;
  - ugotovi nezakonitost omejevalnega ukrepa prepovedi opravljanja funkcije in pristojnosti guvernerja centralne banke Latvije, ki mu je bil odrejen z spornim sklepom, in
  - ugotovi, da so bile omejitve izvrševanja funkcije in pristojnosti člana Sveta ECB, ki izhajajo iz spornega sklepa, zanj nezakonito uporabljene.
- 20 I. Rimšēvičs s tožbo v zadevi C-238/18 Sodišču predlaga, naj:
  - Republiki Latviji na podlagi člena 24, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije in člena 62 Poslovnika Sodišča naloži, naj predloži vse upoštevne informacije glede preiskav, ki jih zoper I. Rimšēviča, guvernerja centralne banke Latvije, vodi KNAB;

- v skladu s členom 14.2 Statuta ESCB in ECB ugotovi, da je Republika Latvija kršila drugi pododstavek te določbe, ker:
- je bil guverner centralne banke Latvije razrešen funkcije, ne da bi neodvisno sodišče izreklo obsodilno sodbo, s katero bi vsebinsko preučilo zadevo, in
- ne obstajajo nikakršne izredne okoliščine, kot to dokazujejo dejstva, ki jih je predložila Republika Latvija, s katerimi bi bilo utemeljeno, da je I. Rimševičs razrešen svoje funkcije,
- Republiki Latviji naloži plačilo stroškov.

- 21 Republika Latvija predlaga, naj se obe tožbi zavrmeta.
- 22 ECB je v sodnem tajništvu Sodišča 3. aprila 2018 vložila tožbo in z ločenim aktom Sodišču predlagala, naj zadevo C-238/18 obravnava po hitrem postopku na podlagi člena 53(4) in člena 133 Poslovnika. Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 12. junija 2018, ECB/Latvija (C-238/18, neobjavljen, EU:C:2018:488), temu predlogu ugodil.
- 23 Predsednik Sodišča je s sklepom z istega dne, Rimševičs/Latvija (C-202/18, neobjavljen, EU:C:2018:489), po uradni dolžnosti na podlagi člena 133(3) Poslovnika po pozivu I. Rimševičsa in Republike Latvije, naj podata stališča v zvezi s tem, odločil, da bo tudi zadeva C-202/18 obravnavana po hitrem postopku.
- 24 ECB je 3. aprila 2018 v sodnem tajništvu Sodišča vložila tudi predlog na podlagi člena 279 PDEU in člena 160 Poslovnika za izdajo začasne odredbe, v skladu s katero naj se Republiki Latviji odredi, naj začasno ustavi prepoved opravljanja funkcije guvernerja centralne banke Latvije, naložene I. Rimševičsu, da bo ta kot član Sveta ECB lahko opravljal naloge, ki niso povezane s predmetom kazenske preiskave, ali naj vsaj dovoli I. Rimševičsu, da imenuje namestnika kot člana tega sveta.
- 25 Podpredsednik Sodišča je s sklepom z dne 20. julija 2018, ECB/Latvija (C-238/18 R, neobjavljen, EU:C:2018:581), Republiki Latviji odredil, naj ukrene vse potrebno, da bo do izdaje sodbe v zadevi C-238/18 ustavljena uporaba omejevalnih ukrepov, ki jih je KNAB 19. februarja 2018 sprejela zoper I. Rimševičsa, kolikor mu ti ukrepi preprečujejo, da imenuje svojega namestnika v Svetu ECB, v preostalem pa je predlog za izdajo začasne odredbe zavrnil.
- 26 Predsednik Sodišča je na obravnavi 25. septembra 2018, ki je bila skupna za obe zadevi, zastopnike Republike Latvije pozval, naj Sodišču v osmih dneh posredujejo dokumente, ki so upravičevali omejevalne ukrepe, ki jih je KNAB 19. februarja 2018 sprejela zoper I. Rimševičsa.
- 27 Republika Latvija je z dopisom, ki je bil v sodnem tajništvu Sodišča vpisan 2. oktobra 2018, predložila 44 listin.
- 28 I. Rimševičs in ECB se v stališčih, ki sta jih predstavila o teh listinah, v bistvu strinjata, da Republika Latvija ni predložila nobenega dokaza o krivdi I. Rimševičsa in o utemeljenosti omejevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti proti njemu.
- 29 Zadevi C-202/18 in C-238/18 se nanašata na tožbi, ki sta bili vloženi zoper sporni sklep, zato je Sodišče po opredelitvi strank odločilo, da se navedeni zadevi na podlagi člena 54(1) Poslovnika združita za izdajo sodbe.

Pristojnost Sodišča

Trditve strank

- 30 Republika Latvija trdi, da Sodišče ni pristojno za odločanje o tožbah, ki sta ju vložila I. Rimševičs in ECB.

Zadeva C-202/18

- 31 Republika Latvija trdi, da želi I. Rimševičs doseči, da bi Sodišče preizkusilo zakonitost in sorazmernost ukrepov, ki jih je sprejel organ, zadolžen za preiskavo, na podlagi določb zakonika o kazenskem postopku. Sodišču naj bi predlagal, da se vmeša v potek kazenskega postopka, kar bi lahko imelo velik vpliv na preiskavo in na ugotavljanje krivde v sodnem postopku v skladu z latvijsko zakonodajo. Republika Latvija meni, da tožbeni predlogi presegajo pristojnost Sodišča. Če bi jim Sodišče ugodilo, bi ravnalo v nasprotju s členom 276 PDEU.
- 32 I. Rimševičs, nasprotno, meni, da je treba na prepoved opravljanja funkcije guvernerja centralne banke Latvije za neopredeljeno obdobje, ki mu je bila naložena, gledati kot na razrešitev funkcije, glede česar je Sodišče pristojno na podlagi člena 14.2. Statuta ESCB in ECB.

Zadeva C-238/18

- 33 Republika Latvija meni, da je na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB pravno sredstvo mogoče vložiti zgolj zoper odločbo, s katero preneha pravna in institucionalna vez med guvernerjem nacionalne centralne banke in to ustanovo, ne pa zoper vsako odločbo, s katero bi bile temu naložene obveznosti. Trdi, da za ugotovitev, ali gre za odločbo, s katero ta pravna vez preneha, ni treba razlikovati med pojmom „razrešitev funkcije“ v smislu tega člena ter „razrešitev“ iz členov 246, 247 in 286 PDEU, člena 11.4 Statuta ESCB in ECB ter člena 26(4) Uredbe Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko (UL 2013, L 287, str. 63), saj sta ta pojma enakovredna, kar zadeva njune učinke. Republika Latvija poleg tega trdi, da so izrazi, uporabljeni v latvijski različici teh določb, med seboj zamenljivi.
- 34 Cilj spornega sklepa pa naj ne bi bil, da preneha pravna in institucionalna vez med centralno banko Latvije in njenim guvernerjem, ampak zgolj to, da se zagotovi učinkovit potek preiskave, ki se nanaša nanj.
- 35 Prvič, ta ukrep naj bi bil začasen in naj bi se lahko kadar koli spremenil ali preklical. Člen 389(1), točka 4, zakonika o kazenskem postopku naj bi namreč določal, da mora biti v primeru, ko gre za posebej hudo kaznivo dejanje, kakršnega je osumljena zadevna oseba, preiskovalni postopek, ki je bil začel proti njej, končan oziroma morajo vsi omejevalni ukrepi prenehati v roku 22 mesecev, odkar ta oseba sodeluje v tem postopku. Poleg tega naj bi iz člena 249(1) zakonika o kazenskem postopku izhajalo, da če omejevalni ukrep, ki je bil sprejet glede dane osebe, postane brezpredmeten ali če se obnašanje osebe ali okoliščine, ki so bili podlaga za ta omejevalni ukrep, spremenijo, je treba ta ukrep preklicati.
- 36 Drugič, v skladu s členom 22 zakona o centralni banki Latvije lahko samo latvijski parlament razreši guvernerja te centralne banke, vendar naj ta institucija te odločitve ne bi sprejela.
- 37 Poleg tega naj bi bila razlaga, v skladu s katero bi odločba, kakršna je sporni sklep, spadala na področje uporabe člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, v nasprotju s členom 276 PDEU. Cilj člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB naj ne bi bil omogočiti Sodišču, da se vmeša

v kazenski postopek, ki poteka, ampak zagotoviti, da nacionalni organi guvernerja nacionalne centralne banke ne bi nezakonito razrešili z njegove funkcije. V primeru sprejetja predloga ECB pa naj bi moralo Sodišče ponovno preučiti dejstva in dokaze, ki so bili zbrani v okviru kazenskega postopka, ki poteka v Latviji, in s katerimi je bilo utemeljeno sprejetje omejevalnih ukrepov proti I. Rimševičsu, s čimer bi poseglo v pristojnosti nacionalnih organov.

- 38 Neodvisnost vodstva centralne banke Latvije naj bi bila v skladu s členom 7 Statuta ESCB in ECB zagotovljena tudi s členom 13 zakona o centralni banki Latvije. Ta neodvisnost pri opravljanju nalog centralne banke Latvije naj guvernerju ne bi podeljevala nobene kazenske imunitete in naj ne bi postavljala omejitev latvijskim organom pregona. Za zagotovitev neodvisnosti in stabilnosti centralne banke Latvije naj bi bil v zakonu guvernerju dodan namestnik guvernerja, glede katerega postopek za njegovo imenovanje v parlamentu ponuja enaka jamstva, kot jih ima guverner, in ki opravlja funkcije guvernerja navedene centralne banke, kadar je guverner odsoten ali kadar je bil razrešen funkcije ali se je njegov mandat iztekel. Republika Latvija meni, da bi bilo treba zato namestnika guvernerja v takem primeru šteti za „guvernerja“ v smislu člena 283(1) PDEU in člena 10.1 Statuta ESCB in ECB ter mu posledično priznati pravico, da zaseda v Svetu ECB.
- 39 Poleg tega naj bi za elemente iz spisa zadeve veljala tajnost preiskave v skladu s členom 375(1) zakonika o kazenskem postopku in naj jih torej ne bi bilo mogoče posredovati osebam, ki ne sodelujejo v kazenskem postopku. Sodišče bi moralo zato zavrnilo tudi predlog ECB, naj se Republiki Latviji odredi, da predloži vse upoštevne informacije v zvezi s preiskavo, ki jo KNAB vodi glede I. Rimševičsa.
- 40 ECB meni, da njene tožbe ni mogoče izključiti iz področja uporabe člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB.
- 41 Glede tega poudarja pomen načela neodvisnosti ESCB in ECB, ki je določeno v členu 130 PDEU in katerega cilj je omogočiti ECB, da brez političnih pritiskov opravlja naloge, ki so ji zaupane s Pogodbo DEU. S členom 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB pa naj bi se izvajalo to načelo, tako da so v njem natančno določeni pogoji, pod katerimi je lahko guverner nacionalne centralne banke razrešen funkcije, in je dovoljeno, da Sodišče opravi nadzor nad zakonitostjo tega ukrepa.
- 42 Glede na cilj zadnjenavedene določbe naj bi bilo treba prepoved opravljanja vseh funkcij, ki so povezane s položajem guvernerja nacionalne centralne banke, čeprav z njo formalno ne preneha pravna in institucionalna vez med tem guvernerjem in to banko, šteti za enakovredno razrešitvi funkcije v smislu člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB. Če bi bila potrjena nasprotna razlaga, bi države članice s sprejetjem tovrstnih ukrepov lahko zaobšle jamstvo neodvisnosti, ki je določeno v tem besedilu. Neodvisnost guvernerja naj bi bila ogrožena tudi z začasno prepovedjo zadevnemu guvernerju, da opravlja svojo funkcijo, še zlasti če, kot je to v obravnavani zadevi, trajanje te prepovedi ni poznano in obstaja nevarnost, da se bo končala po izteku mandata guvernerja.

Presoja Sodišča

- 43 Republika Latvija na prvem mestu trdi, da guverner centralne banke Latvije s spornim sklepom, ki je začasen, ni bil „razrešen funkcije“. Pravno sredstvo iz člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB pa naj bi bilo mogoče vložiti zgolj zoper odločbe, s katerimi dokončno preneha pravna in institucionalna vez med guvernerjem nacionalne centralne banke in navedeno banko.
- 44 Glede tega je sicer res, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 78 sklepnih predlogov, da se zdi, da izrazi, ki so v členu 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB uporabljeni za opredelitev predmeta pravnega sredstva, ki je v njem določeno, v latvijski različici in v več drugih jezikovnih različicah te določbe nakazujejo na dokončno prenehanje vezi med nacionalno centralno banko in njenim guvernerjem.

- 45 Vendar iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba za razlago določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je (glej zlasti sodbo z dne 17. aprila 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 46 Glede tega je treba opozoriti, da so želeli avtorji Pogodbe ES in nato Pogodbe EU zagotoviti, da bosta lahko ECB in ESCB neodvisno opravljala naloge, ki so jima zaupane (glej v tem smislu sodbo z dne 10. julija 2003, Komisija/ECB, C-11/00, EU:C:2003:395, točka 130).
- 47 Ta volja je primarno izražena v členu 130 PDEU, ki je v bistvu ponovljen v členu 7 Statuta ESCB in ECB in v katerem je izrecno določena, prvič, prepoved ECB, nacionalnim centralnim bankam in članom njihovih organov odločanja, da zahtevajo ali sprejemajo navodila od institucij, organov, uradov ali agencij Unije, vlad držav članic ali katerih koli drugih organov, in drugič, prepoved navedenim institucijam, organom, uradom ali agencijam Unije ter vladam držav članic, da bi poskušali vplivati na člane organov odločanja ECB ali nacionalnih centralnih bank pri opravljanju njihovih nalog (glej v tem smislu sodbo z dne 10. julija 2003, Komisija/ECB, C-11/00, EU:C:2003:395, točka 131). Tako je namen teh določb v bistvu zavarovati ESCB pred vsemi političnimi pritiski, da se mu omogoči učinkovito uresničevanje ciljev njegovih nalog z neodvisnim izvajanjem posebnih pristojnosti, ki so mu v ta namen podeljene s primarnim pravom (glej v tem smislu sodbo z dne 16. junija 2015, Gauweiler in drugi, C-62/14, EU:C:2015:400, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 48 Za zagotovitev funkcionalne neodvisnosti guvernerjev nacionalnih centralnih bank, ki na podlagi člena 282(1) PDEU skupaj z ECB tvorijo ESCB, člen 14.2 Statuta ESCB in ECB določa, da njihov mandat traja najmanj pet let in da so lahko razrešeni funkcije le, če ne izpolnjujejo več pogojev za opravljanje te funkcije ali če so zagrešili hujšo kršitev, ter v korist zadevnega guvernerja in Sveta ECB ustvarja možnost vložitve pravnega sredstva pri Sodišču zoper tak ukrep.
- 49 Države članice so s podelitvijo pristojnosti za preizkus zakonitosti odločitve o razrešitvi guvernerja nacionalne centralne banke neposredno Sodišču izrazile pomen, ki ga pripisujejo neodvisnosti nosilcev navedene funkcije.
- 50 Na podlagi člena 283(1) PDEU in člena 10.1 Statuta ESCB in ECB so namreč guvernerji nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro, po samem pravu člani Sveta ECB, ki je glavni organ odločanja Eurosistema na podlagi člena 12.1 tega statuta in edini organ odločanja ECB v okviru enotnega mehanizma nadzora na podlagi člena 26(8) Uredbe št. 1024/2013.
- 51 Če bi bilo mogoče brez utemeljitve odločiti, da so guvernerji nacionalnih centralnih bank razrešeni svojih funkcij, pa bi bila resno ogrožena njihova neodvisnost, posledično pa tudi neodvisnost samega Sveta ECB.
- 52 Glede tega je treba navesti, prvič, da začasna prepoved guvernerju nacionalne centralne banke, da opravlja svojo funkcijo, lahko pomeni pritisk nanj. Na eni strani, kot je razvidno iz okoliščin teh zadev, je takšna prepoved za guvernerja, na katerega se nanaša, še posebej huda, če njeno trajanje ni natančno določeno, saj se lahko ta prepoved uporablja tudi velik del njegovega mandata. Drugič, zaradi svoje začasnosti lahko pomeni še toliko bolj učinkovito obliko pritiska, kadar, kot je Republika Latvija navedla v zvezi z spornim sklepom, se lahko kadar koli prekliče ne samo glede na razvoj preiskave, ampak tudi glede na obnašanje zadevnega guvernerja.
- 53 Drugič, če bi moral biti ukrep, s katerim se guvernerju prepove opravljanje funkcije, izvzet iz kakršnega koli nadzora Sodišča na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB iz razloga, da je začasen, bi se države članice zlahka izognile temu nadzoru s sprejemanjem zaporednih začasnih ukrepov, tako da bi lahko navedena določba, kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 75 sklepnih predlogov, izgubila polni učinek.

- 54 Poleg tega ni gotovo, da sporni sklep, ki je načeloma začasen, ne bi mogel biti dokončen zaradi svojih učinkov, ker, kot je navedla sama Republika Latvija, člen 389 zakonika o kazenskem postopku omogoča, da ukrepi in omejitve, sprejeti v okviru tega postopka, trajajo 22 mesecev, torej do izteka mandata I. Rimšēviča v mesecu decembru 2019.
- 55 Zato iz namena avtorjev Pogodbe DEU ter iz splošne sistematike Statuta ESCB in ECB in iz samega cilja člena 14.2, drugi pododstavek, navedenega statuta izhaja, da je na podlagi te določbe Sodišče pristojno za odločanje o pravnem sredstvu zoper ukrep, kot je začasna prepoved opravljanja funkcije guvernerja centralne banke Latvije v spornem sklepu.
- 56 Na drugem mestu, Republika Latvija trdi, da Sodišče ni pristojno za odločanje o odločbi, s katero se po njenem mnenju zagotavlja učinkovit potek kazenskega postopka, začetega proti osebi, na katero se ta odločba nanaša. Tako naj bi presoja elementov, s katerimi je utemeljena naložitev omejevalnih ukrepov v okviru kazenskega postopka, spadala zgolj v pristojnost nacionalnih sodišč. Za te elemente naj bi poleg tega veljala tajnost preiskave na podlagi člena 375(1) zakonika o kazenskem postopku in naj jih torej ne bi bilo mogoče posredovati osebam, ki ne sodelujejo v kazenskem postopku. Člen 276 PDEU naj bi potrjeval, da Sodišče nima pristojnosti v zvezi s tem, ker določa, da „[p]ri izvajanju pristojnosti glede določb poglavij 4 in 5 naslova V tretjega dela [Pogodbe DEU] glede območja svobode, varnosti in pravice Sodišče Evropske unije ni pristojno za preverjanje veljavnosti ali sorazmernosti ukrepov policije ali drugih organov kazenskega pregona države članice ali za odločanje o izpolnjevanju obveznosti držav članic glede vzdrževanja javnega reda in varovanja notranje varnosti“.
- 57 Glede tega je sicer res, da so avtorji pogodb Uniji na kazenskem področju podelili zgolj omejene pristojnosti, vendar iz sodne prakse Sodišča izhaja, da pravo Unije določa omejitve pristojnosti držav članic na tem področju (sodba z dne 15. septembra 2011, Dickinger in Ömer, C-347/09, EU:C:2011:582, točka 31). To pristojnost držav članic je namreč treba izvrševati ob spoštovanju ne le temeljnih svoboščin, ki jih zagotavlja pravo Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 2. februarja 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, točka 19, in z dne 19. januarja 1999, Calfa, C-348/96, EU:C:1999:6, točka 17), ampak tudi celotnega prava Unije, zlasti primarnega prava. Zato pravila nacionalnega kazenskega postopka ne morejo biti ovira za pristojnost, ki je s členom 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB podeljena Sodišču, v vseh primerih, v katerih se uporabi ta določba.
- 58 Poleg tega ni mogoče sprejeti trditve Republike Latvije, ki se nanaša na člen 276 PDEU.
- 59 Ta člen namreč pristojnost Sodišča omejuje samo pri izvajanju njegovih pristojnosti v zvezi z določbami poglavij 4 in 5 naslova V tretjega dela Pogodbe DEU. Kot pa je generalna pravobranilka navedla v točki 82 sklepnih predlogov, se ta zadeva ne nanaša na te pristojnosti, ampak na pristojnosti, ki jih Sodišče izvaja neposredno in izrecno na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB.
- 60 Na tretjem mestu in nazadnje, Republika Latvija poudarja, da bi imelo priznanje pristojnosti Sodišča nedopustne posledice. Zaradi te pristojnosti naj bi guverner centralne banke Latvije dobil kazensko imuniteto, omejevalni ukrepi, ki bi lahko bili odrejeni zoper njega, bi bili omejeni, prav tako pa bi ta pristojnost pomembno vplivala na potek kazenskega postopka.
- 61 Glede tega je treba poudariti, da člen 14.2 Statuta ESCB in ECB guvernerju nacionalne centralne banke ne podeljuje nikakršne kazenske imunitete niti ne omejuje omejevalnih ukrepov, ki se lahko odredijo zoper njega. S tem členom je zadnjenavedenemu in Svetu ECB podeljena zgolj pravica, da pred Sodiščem izpodbijata vsako odločbo, s katero je navedeni guverner razrešen funkcije. Morebitno sovpadanje pravnega sredstva, določenega v tem členu, in nacionalnega kazenskega postopka se torej nanaša na izjemen primer, v katerem je v tem postopku zoper guvernerja nacionalne centralne banke sprejet začasen ukrep, ki ga je mogoče enačiti z razrešitvijo funkcije v smislu te določbe. Tudi v tem primeru pa nobeden od elementov, ki jih je navedla Republika Latvija, ne dokazuje, da bi pravno sredstvo, določeno v Statutu ESCB in ECB, lahko ogrozilo normalen potek preiskave.

- 62 Na podlagi vsega navedenega je treba ugovor, ki se nanaša na to, da Sodišče ni pristojno za odločanje o tožbah, ki sta ju I. Rimšėvičs in ECB vložila zoper sporni sklep na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, zavrniti.
- 63 Dodati je treba še, da je pristojnost Sodišča na podlagi te določbe omejena na tožbe, ki se nanašajo na prepoved, najsi bo ta začasna ali dokončna, opravljanja funkcije guvernerja nacionalne centralne banke. Zato sporni sklep, s katerim je KNAB odredila več omejevalnih ukrepov, spada v pristojnost Sodišča zgolj v delu, v katerem je z njim I. Rimšėvičsu začasno prepovedano opravljati funkcijo guvernerja centralne banke Latvije.

Tožbi

Narava tožb

- 64 I. Rimšėvičs, guverner centralne banke Latvije, in ECB na podlagi odločitve Sveta ECB sta pri Sodišču sprožila postopek na podlagi člena 14.2 Statuta ESCB in ECB. Vendar so predlogi v vsaki od dveh tožb oblikovani drugače. I. Rimšėvičs v bistvu Sodišču predlaga, naj ugotovi, da je sporni sklep, sprejet v imenu Republike Latvije, nezakonit, medtem ko ECB Sodišču predlaga, naj ugotovi, da je Republika Latvija kršila člen 14.2 Statuta ESCB in ECB. ECB je na obravnavi na vprašanje v zvezi z naravo pravnega sredstva, določenega v členu 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, pojasnila, da predlaga, naj Sodišče izreče „ugotovitevno sodbo, kot to velja za postopke za ugotavljanje kršitev“.
- 65 Vendar je treba v uvodu navesti, da člen 14.2 Statuta ESCB in ECB ne vsebuje nobene izrecne ali implicitne napotitve na postopek za ugotavljanje neizpolnitve obveznosti, ki je urejen s členi od 258 do 260 PDEU.
- 66 Nasprotno, na podlagi jezikovne, sistematične in teleološke razlage člena 14.2 tega statuta je treba pravno sredstvo, določeno v tem členu, opredeliti kot ničnostno tožbo.
- 67 Prvič, v zvezi z besedilom te določbe je treba navesti, da lahko pravno sredstvo iz člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB enako kot tožbo iz člena 263 PDEU vložijo posamezniki, v obravnavani zadevi je to razrešeni guverner, zoper odločbo, ki je nanj naslovljena. Poleg tega je treba vsako od teh dveh pravnih sredstev vložiti v enakem roku dveh mesecev, ki je v členu 263, šesti odstavek, PDEU in zadnjem stavku člena 14.2, drugi pododstavek, navedenega statuta opredeljen enako. V obeh določbah je tudi z istimi besedami navedeno, da lahko tožeče stranke uveljavljajo tožbene razloge, ki se nanašajo na „kršitve Pogodb ali katerega koli pravnega pravila, ki se nanaša na njuno uporabo“.
- 68 Drugič, iz sistematičnega pristopa izhaja, da specifičnost člena 14.2 Statuta ESCB in ECB ni nezdržljiva z značilnostmi ničnostne tožbe.
- 69 Res je, da člen 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB v delu, v katerem je nadzor nad zakonitostjo akta nacionalnega prava glede na „Pogodbi ali katero koli pravno pravilo, ki se nanaša na njuno uporabo“, izrecno zaupa Sodišču, odstopa od splošne razdelitve pristojnosti med nacionalnim sodiščem in sodiščem Unije, kot je določena s Pogodbama, zlasti s členom 263 PDEU, saj se lahko tožba na podlagi tega člena nanaša samo na akte prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 16. decembra 1960, Humblet/État belge, 6/60-IMM, EU:C:1960:48). Vendar je to odstopanje mogoče pojasniti s posebnim institucionalnim okvirom ESCB, v katerega se umešča. ESCB je namreč v pravu Unije izvorni pravni konstrukt, ki združuje nacionalne institucije, in sicer nacionalne centralne banke, in institucijo Unije, in sicer ECB, ter zahteva tesno sodelovanje med njimi, znotraj tega konstrukta pa prevladuje drugačno razmerje in manj jasna ločnica med pravom Unije in nacionalnimi pravnimi redi.

- 70 Člen 14.2 Statuta ESCB in ECB pa kaže posledice tega zelo integriranega sistema, ki so ga avtorji Pogodb želeli za ESCB, in zlasti dvojnosti funkcije guvernerja nacionalne centralne banke, ki je sicer res nacionalni organ, vendar deluje v okviru ESCB in v primeru, da je guverner nacionalne centralne banke države članice, katere valuta je euro, zaseda v glavnem organu vodenja ECB. Zaradi tega hibridnega statusa in kot je bilo poudarjeno v točki 48 te sodbe, za zagotovitev neodvisnosti delovanja guvernerjev nacionalnih centralnih bank znotraj ESCB je mogoče izjemoma odločbo, ki jo sprejme nacionalni organ in s katero je kateri od njih razrešen funkcije, predložiti Sodišču.
- 71 V členu 14.2 Statuta ESCB in ECB je torej sistemu pravnih sredstev, določenih s Pogodbama, dodano posebno pravno sredstvo, kot izhaja iz zelo omejenega števila oseb, ki ga lahko vložijo, edinstvenega predmeta odločb, zoper katere je predvideno, in izjemnih okoliščin, v katerih ga je mogoče vložiti.
- 72 Tretjič, naravo pravnega sredstva iz člena 14.2 Statuta ESCB in ECB pojasnjuje tudi cilj njegove uvedbe. Kot je bilo opozorjeno v točki 49 in naslednjih te sodbe, to pravno sredstvo pomeni eno od glavnih jamstev, da guvernerji, čeprav jih imenujejo države članice in jih te morebiti tudi razrešijo, izpolnjujejo naloge, ki so jim zaupane s Pogodbama, povsem neodvisno ter v skladu s členom 130 PDEU in členom 7 Statuta ESCB in ECB ne sprejemajo nobenih navodil od nacionalnih organov. Tako pomeni bistveni element institucionalnega ravnovesja, ki ga zahteva tesno sodelovanje nacionalnih centralnih bank in ECB znotraj ESCB.
- 73 Zaradi pomembnosti tega cilja in nezaželenosti vsake zamude pri sankcioniranju razrešitve guvernerja, ki je bila odločena s kršitvijo Pogodb ali katerega koli pravnega pravila o njuni uporabi, so avtorji navedenih pogodb v korist ECB in zadevnega guvernerja uvedli pravno sredstvo pri Sodišču zoper tak akt. Kot je namreč podpredsednik Sodišča v bistvu navedel v svoji presoji pogoja nujnosti v sklepu o izdaji začasne odredbe z dne 20. julija 2018, ECB/Latvija (C-238/18 R, neobjavljen, EU:C:2018:581, točki 71 in 72), daljše nesodelovanje člana Sveta ECB lahko resno vpliva na pravilno delovanje tega ključnega organa ECB. Poleg tega ima lahko razrešitev guvernerja hude in takojšnje posledice za zadevno osebo.
- 74 Skrbi, zaradi katerih je bilo uvedeno to pravno sredstvo, pa lahko odpravi samo ničnostna tožba, morebiti dopolnjena z začasnimi odredbami Sodišča na podlagi členov 278 in 279 PDEU. Natančneje, namen avtorjev Statuta ESCB in ECB ne bi bil zadovoljivo dosežen, če bi bila sodba, izdana na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, navedenega statuta, ugotovitvena in če bi bili učinki te sodbe tako odvisni od njene izvršitve s strani nacionalnih organov.
- 75 Poleg tega je treba opozoriti, da če Evropska komisija meni, da katera od držav članic ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 14 Statuta ESCB in ECB, lahko v skladu s členom 258 PDEU izda obrazloženo mnenje, in če zadevna država ne ravna v skladu s tem mnenjem, pri Sodišču vloži tožbo za ugotovitev neizpolnitve obveznosti. Zato ni mogoče priznati, da je bil namen avtorjev člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB z uvedbo pravnega sredstva, ki je v njem določeno, zgolj ustvariti postopek, ki bi bil vzporeden tistemu, ki je že določen v členu 258 PDEU.
- 76 Na podlagi navedenega je mogoče ugotoviti, da se pravno sredstvo iz člena 14.2, drugi pododstavek, tega statuta nanaša na razglasitev ničnosti odločbe, sprejete za to, da je guverner nacionalne centralne banke razrešen funkcije.
- 77 Ker sta tožbi I. Rimševičsa in ECB izrecno vloženi na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, je zanju posledično treba šteti, da se nanašata na razglasitev ničnosti spornega sklepa.

Tožbeni razlog, ki se nanaša na neutemeljenost spornega sklepa

Trditve strank

- 78 I. Rimšēvičs trdi, da sporni sklep ni utemeljen.
- 79 Prvič, pred njegovim sprejetjem naj ne bi bila opravljena ustrezna preiskava in naj ne bi bilo zbranih dovolj dokazov. KNAB naj bi preiskavi, ki se je začela 15. februarja 2018, posvetila zgolj dva dni, preden se je 17. februarja istega leta odločila za prijetje tožeče stranke. Sam generalni državni tožilec Republike Latvije naj bi 21. februarja 2018 izjavil, da na ta datum na podlagi ničesar ni mogoče kategorično potrditi, da je bilo storjeno kaznivo dejanje.
- 80 Drugič, bilo naj bi malo verjetno, da bi guverner centralne banke Latvije storil kaznivo dejanje, katerega je osumljen, in sicer kaznivo dejanje pasivne korupcije v korist zasebne latvijske banke, ki je prenehala opravljati dejavnost leta 2016 in je bila v postopku likvidacije. Ne bi naj namreč imel pristojnosti, na podlagi katerih bi lahko kakor koli vplival na dejavnosti zasebne banke. Poleg tega naj bi bile vse odločitve centralne banke Latvije sprejete v kolegiju. Za nadzor zasebnih latvijskih bank naj ne bi bila pristojna centralna banka Latvije, ampak komisija za finančni in kapitalski trg, kot naj bi določal člen 2(1) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likums (zakon o komisiji za finančni in kapitalski trg).
- 81 Tretjič, vir informacij, na podlagi katerih je bila uvedena preiskava, naj ne bi bil verodostojen. V skladu z informacijami, ki jih je KNAB posredovala tožeči stranki, je oseba, ki je prijavila kaznivo dejanje, ki naj bi bilo storjeno leta 2013, nekdanji član upravnega odbora zasebne latvijske banke, v korist katere naj bi bilo dejanje korupcije storjeno. Zanj navedeni naj bi bil leta 2016 aretiran zaradi pranja denarja in naj bi dosegel ustavev kazenske preiskave zoper njega v zameno za prijavo dejanj korupcije, ki se pripisujejo I. Rimšēvičsu.
- 82 Četrto, I. Rimšēvičs trdi, da obtožbe zoper njega niso jasne. KNAB naj bi navedla, da je bil I. Rimšēvičs podkupljen s ciljem prepričati, da bi ogrozil dejavnosti te zasebne latvijske banke. Vendar naj guverner centralne banke Latvije ne bi imel te pristojnosti. Trdi, da se mu zelo nejasno očita opustitveno ravnanje (neukrepanje), ker oseba, ki je prijavila to domnevno dejanje korupcije, ni mogla opredeliti aktivnega ravnanja. Poleg tega navaja, da je ECB leta 2016 na priporočilo komisije za finančni in kapitalski trg odzvela dovoljenje navedeni zasebni latvijski banki, zaradi česar naj bi bilo mogoče podvomiti o tem, da si je tožeča stranka prizadevala, da bi ta zasebna banka lahko nadaljevala dejavnost.
- 83 ECB trdi, da mora Sodišče razložiti pojem hujše kršitve, ki lahko upraviči, da je guverner nacionalne centralne banke razrešen funkcije, v smislu člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB in to, kako je treba to kršitev dokazati.
- 84 Država članica, ki sprejme ukrep iz člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, naj bi morala dokazati, da so pogoji iz te določbe izpolnjeni. Glede tega naj bi moralo izpolnjevanje teh pogojev ugotoviti neodvisno sodišče, ne pa vladna agencija, državno tožilstvo ali preiskovalni sodnik, ki odloča o omejevalnih ukrepih. S to zahtevo naj bi bilo mogoče zagotoviti spoštovanje pravice do poštenega sojenja in domneve nedolžnosti, ki je osnovno načelo evropskega sodnega sistema. ECB bi bila tako prepričana, da so razlogi, iz katerih je bil guverner razrešen funkcije, utemeljeni. Za izvršitev odločbe o razrešitvi guvernerja nacionalne centralne banke, če je primerno v razumnem roku, naj ne bi bilo potrebno, da je odločitev sodišča pravnomočna.
- 85 Vendar naj bi bilo mogoče priznati, da je v izjemnih okoliščinah guverner centralne banke države članice, katere valuta je euro, lahko razrešen funkcije, še preden je izrečena obsodilna sodba. Tako naj bi na primer bilo, kadar bi bil ukrep sprejet na podlagi potrjenih ali neizpodbijanih dokazov.

- 86 ECB poudarja, da je v obravnavani zadevi KNAB guvernerja centralne banke Latvije razrešila funkcije, preden je sodišče izreklo sodbo, s katero bi bil obsojen za dejanja, ki se mu očitajo, in da trenutno ne razpolaga z nobeno informacijo, na podlagi katere bi lahko ugotovila, ali obstajajo izjemne okoliščine, ki bi lahko upravičile ta ukrep. Pojasnjuje, da se lahko odpove pravici do vpogleda v spis zadeve, če kazenska preiskava zahteva zaupno obravnavanje informacij, ki so bile predložene Sodišču.
- 87 Republika Latvija v obeh zadevah trdi, da za elemente kazenskega spisa I. Rimšēviča velja tajnost preiskave v skladu s členom 375(1) zakonika o kazenskem postopku.

Presoja Sodišča

- 88 Iz člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB izrecno izhaja, da se lahko zadevni guverner ali Svet ECB v utemeljitev pravnega sredstva iz te določbe sklicujeta na „kršitve Pogodb ali pravnega pravila o njuni uporabi“. Ta dikcija se nanaša predvsem na kršitev pogojev, ki morajo biti v skladu z navedenim členom izpolnjeni za to, da je guverner razrešen funkcije.
- 89 Glede tega je treba navesti, da je guverner lahko razrešen funkcije le v dveh primerih, in sicer če več ne izpolnjuje pogojev, ki se zahtevajo za opravljanje njegovih dolžnosti, ali če je zagrešil hujšo kršitev.
- 90 V obravnavani zadevi je prepoved I. Rimšēviču, da opravlja funkcijo guvernerja centralne banke Latvije, obrazložena s tem, da je to potrebno zaradi kazenske preiskave v zvezi z njegovim domnevnim ravnanjem, ki se šteje za kaznivo in ki bi, če bi bilo dokazano, pomenilo „hujšo kršitev“ v smislu člena 14.2 Statuta ESCB in ECB.
- 91 V uvodu je treba pojasniti, da Sodišče, ko odloča na podlagi člena 14.2 tega statuta, ne more namesto pristojnih nacionalnih sodišč odločiti o kazenski odgovornosti obdolženega guvernerja niti se ne more vmešati v predhodno kazensko preiskavo, ki jo zoper zadnjenavedenega vodijo pristojni upravni ali pravosodni organi na podlagi prava zadevne države članice. Vendar je za potrebe takšne preiskave in zlasti za to, da se zadevnemu guvernerju prepreči, da bi jo oviral, lahko potrebno, da se zadnjenavedenemu začasno prepove opravljanje njegove funkcije.
- 92 Nasprotno mora Sodišče v okviru pristojnosti, ki jih ima na podlagi člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, preveriti, da je začasna prepoved zadevnemu guvernerju, da opravlja svojo funkcijo, sprejeta samo, če obstajajo zadostni indici za to, da je storil hujšo kršitev, s katero je mogoče upravičiti ta ukrep.
- 93 V obravnavani zadevi zadevna oseba pred Sodiščem trdi, da ni storila nobene od kršitev, ki se ji očitajo. Tako kot ECB meni, da Republika Latvija ni predložila niti najmanjšega dokaza glede teh kršitev. Dejansko Republika Latvija med pisnim postopkom pred Sodiščem ni predložila nobenega začetnega dokaza glede obtožb korupcije, s katerimi sta bila obrazložena začetek preiskave in sprejetje spornega sklepa.
- 94 Predsednik Sodišča je na obravnavi zastopnike Republike Latvije pozval, naj Sodišču v kratkem roku posredujejo dokumente, ki utemeljujejo sprejetje spornega sklepa, ti pa so se zavezali, da bodo to storili. Vendar kot je generalna pravobranilka navedla v točkah od 125 do 130 sklepnih predlogov, nobena od listin, ki jih je Republika Latvija predložila po obravnavi, ne vsebuje dokaza, s katerim bi bilo mogoče potrditi obstoj zadostnih indicev, kar zadeva utemeljenost obtožb zoper zadevno osebo.
- 95 Republika Latvija je z dopisom, ki ga je sodno tajništvo Sodišča prejelo 8. januarja 2019, ponudila, da lahko predloži še druge dokumente „v razumnem roku“, ne da bi predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka, katerega konec je bil razglašen po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na podlagi člena 82(2) Poslovnika. Republika Latvija je z drugim dopisom z dne 30. januarja 2019 ponovno podala dokazni predlog in predlagala ponovno odprtje ustnega dela

postopka. Vendar ta dokazni predlog, ki je na Sodišču prispel v fazi posvetovanja, ne vsebuje nobene utemeljitve glede zamude pri predložitvi teh dokumentov, kot to zahteva člen 128(2) Poslovnika. Razvoj kazenske preiskave, kakor ga opisuje latvijska vlada, namreč glede tega ni upošteven. Poleg tega ta dokazni predlog ne vsebuje nobene konkretne in posebne navedbe glede vsebine dokumentov, katerih predložitve se predlaga. V teh okoliščinah in glede na to, da gre za hitra postopka, je treba dokazni predlog in predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka zavrniti.

- 96 Zato mora Sodišču ugotoviti, da Republika Latvija ni dokazala, da to, da je bil I. Rimšēvičs razrešen funkcije, temelji na obstoju zadostnih indicev za to, da je storil hujšo kršitev v smislu člena 14.2, drugi pododstavek, Statuta ESCB in ECB, in posledično sprejeti tožbeni razlog, ki se nanaša na neutemeljenost te odločitve. Zato drugih tožbenih razlogov ni treba preizkusiti.
- 97 Glede na vse navedeno je treba sporni sklep razglasiti za ničn v delu, v katerem je z njim I. Rimšēvičsu prepovedano opravljanje funkcije guvernerja centralne banke Latvije.

Stroški

- 98 V skladu s členom 138(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Republika Latvija s svojimi predlogi ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi ECB naloži, da nosi svoje stroške in plača stroške, ki jih je priglasila ECB.

Iz teh razlogov je Sodišču (veliki senat) razsodilo:

- 1. Zadevi C-202/18 in C-238/18 se združita za izdajo sodbe.**
- 2. Sklep Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (komisija za preprečevanje korupcije in boj proti njej, Latvija) z dne 19. februarja 2018 se razglasi za ničn v delu, v katerem je z njim Ilmārsu Rimšēvičsu prepovedano opravljanje funkcije guvernerja centralne banke Latvije.**
- 3. Republika Latvija nosi svoje stroške in plača stroške, ki jih je priglasila Evropska centralna banka (ECB).**

Podpisi